

ULKOASIAINMINISTERIÖ
Hallintopalvelut
HAL-11 Eeva Winter

LAUSUNTO
17.09.2013

ad OM 12/41/2007

HEL7056-69

Oikeusministeriö
Lainvalmisteluosasto

Asiantuntija Ville Haataja
ville.haataja@om.fi

Viite

Hallintolainkäytön muutoksenhakusäännökset, ulkoasiainministeriön lausunto HEL7056-91

Asia

Hallintolainkäytön muutoksenhakusäännökset

Ulkoasiainministeriö lausuu oikeusministeriön lausuntopyynnön (s-posti 27.5.2013) johdosta seuraavaa:

1. Laki kaksikäyttötuotteiden vientivalvonnasta annetun lain (562/1996) muuttamisesta

Oikeusministeriön lakiehdotuksen mukaan ulkoasiainministeriön vientivalvontalain kauttakuljetuslupaa koskevasta päätöksestä (7 b §) saisi vaatia oikaisua ministeriöltä siten kuin hallintolaissa (434/2003) säädetään. Ehdotuksen mukaan oikaisuvaatimukseen annettuun päätökseen saisi hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Hallinto-oikeuden päätökseen saisi hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Ulkoasiainministeriö ei näe välttämättömänä, että kauttakuljetuslupaa koskevasta päätöksestä tehtäisiin ensi vaiheessa oikaisuvaatimus ministeriölle. Ministeriö näkee siten hakijan oikeusturvan kannalta riittävänä, että ministeriön päätöksestä valitettaisiin suoraan hallinto-oikeuteen. Ministeriölle tehtävä oikaisuvaatimus saattaisi tarpeettomasti pitkittää asian käsittelyä ennen varsinaista tuomioistuinkäsittelyä. Oikaisuvaatimus ei olisi tarpeellinen menettelyvaihe myöskään sen johdosta, että oikaisuvaatimuksen käsittelevä taho olisi sama kuin alkuperäisen kauttakuljetuslupaa koskevan hakemuksen käsitellyt.

2. Laki konsulipalvelulain (498/1999) 43 §:n muuttamisesta

Oikeusministeriön lakiehdotuksen mukaan oikaisuvaatimusta ei otettaisi käyttöön konsuliasioissa. Ehdotus vastaa ulkoministeriön näkemystä, jota on tarkemmin perusteltu ministeriön asiassa aikaisemmin antamassa lausunnossa HEL7056-91 (4.12.2012). Ehdotetun konsulipalvelulain (498/1999) 43 §:n mukaan "ulkoasiainministeriön tai edustuston tämän lain nojalla tekemään päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan."

Ulkoministeriön näkemyksen mukaan oikeustakeiden kannalta voidaan pitää riittävänä, että KHO:een pääsee valitusluvalla.

3. Laki Suomen talousvyöhykkeestä annetun lain (1058/2004) 22 §:n muuttamisesta

Ulkoministeriö pitää hyvänä oikeusministeriön ehdotusta Suomen talousvyöhykkeestä annetun lain (1058/2004) 22 §:n muutosehdotuksesta, jonka mukaan: *"Valtioneuvoston päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.*

Työ- ja elinkeinoministeriön päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään. Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Tässä laissa tarkoitetun hankkeen toteuttamiseksi tarvittavaan muuhun päätökseen haetaan muutosta siten kuin siitä erikseen säädetään."

Ulkoministeriön näkemyksen mukaan kuitenkin KHO:n valituslupamenettelyn ulkopuolelle olisi syytä jättää talousvyöhykelain 6 ja 9 §:n mukaiset toiminnan keskeyttäminen, päätöksen peruuttaminen sekä tutkimuksen keskeyttäminen ja lopettaminen aivan kuten oikeusministeriö on lausuntopyynnössään esittänyt pohdittavaksi. Näin ollen 6 ja 9 §:n mukaisista päätöksistä voisi valittaa KHO:een ilman valituslupaa. Ulkoministeriön näkemyksen mukaan näitä kahta pykälää koskevat poikkeukset olisivat riittäviä.

4. Laki ulkomaanedustuksen korvauksista annetun lain (596/2006) 28 §:n muuttamisesta

Oikeusministeriön lakimuutosesityksessä ehdotetaan, että ulkomaanedustuksen korvauksista annetun lain muutoksenhakua koskeva 28 § kuuluisi jatkossa seuraavasti:

"Tässä laissa säädettyjä korvauksia koskevaan päätökseen saa hakea muutosta siten kuin valtion virkamieslaissa säädetään. Oikaisuvaatimus edustuston päätöksestä tehdään kuitenkin ulkoasiainministeriölle."

Ulkoministeriö ei näe välttämättömänä, että sen oikaisuvaatimukseen antamasta päätöksestä tulisi voida valittaa korkeimpaan hallinto-oikeuteen. Siten ministeriö näkee riittävänä, että ministeriön oikaisuvaatimukseen antamasta päätöksestä valitettaisiin ensimmäisen asteen tuomioistuimena hallinto-oikeuteen. Ministeriö pitää yksilön oikeusturvatakeiden kannalta riittävänä, että hallinto-oikeuden päätöksestä on mahdollista valittaa korkeimpaan hallinto-oikeuteen valitusluvan perusteella.

5. Laki ulkoasiainhallintolain (204/2000) 30 §:n muuttamisesta

Oikeusministeriön lakimuutosehdotuksen mukaan ulkoasiainhallintolain 30 § kuuluisi ehdotetun muutoksen johdosta seuraavasti:

"Tämän lain nojalla tehtyyn päätökseen saa hakea muutosta siten kuin valtion virkamieslaissa (750/1994) säädetään.

Edustuston henkilökunnan jäsenyyttä tai virka-arvoa koskevaan päätökseen ei kuitenkaan saa vaatia oikaisua eikä hakea muutosta valittamalla.

Virkapaikkaa, tehtävään määräämistä tai tehtävän päättymistä koskevaa päätöstä noudatetaan muutoksenhausta huolimatta, jollei muutoksenhakuviranomainen kiellä täytäntöönpanoa."

Ulkoasiainministeriön näkemyksen mukaan virkamieslakiin ei sisälly voimassa olevan ulkoasiainhallintolain 30 §:n 1 momentin ensimmäisen virkkeen kanssa samansisältöistä valituskieltoa. Näin ollen lakiehdotukseen tulisi sisällyttää kielto hakea valittamalla muutosta tehtävään määräämistä ja tehtävän päättymistä koskevaan päätökseen, jos päätös on tehty virkamiehen suostumuksella eikä virkapaikka päätöksen johdosta muutu. ("Valittamalla ei saa hakea muutosta päätökseen tehtävään määräämisestä eikä tehtävän päättymisestä, jos päätös on tehty virkamiehen suostumuksella eikä virkapaikka päätöksen johdosta muutu. Valittamalla ei myöskään saa hakea muutosta päätökseen, joka koskee edustuston henkilökunnan jäsenyyttä tai virka-arvoa.")

Ulkoministeriön näkemyksen mukaan oikaisuvaatimusmenettelyn laajentaminen koskemaan ulkoasiainhallintolain niitä päätöksiä, joita nykyisin ei koske valituskielto, olisi tarkoituksenmukainen muutos. Ministeriö puoltaa muutosehdotusta, jonka mukaisesti ministeriön oikaisuvaatimukseen annamasta päätöksestä valitettaisiin hallinto-oikeuteen ja hallinto-oikeuden päätöksestä valittamiseen edellytettäisiin korkeimman hallinto-oikeuden valituslupaa.

Ministeriön näkemyksen mukaan virkamieslain mukaista valitusoikeutta koskevat pykälät (14 luku) eivät sisällöllisesti ole riittävän yhdenmukaisia ulkoasiainhallintolain säännösten kanssa. Virkamieslain muutoksenhakua koskevissa pykälissä säädetään mm. taloudellisen edun vaatimisesta, virkasuhteeseen määrääjäksi nimittämisestä ja lähinnä virkasuhteen päättymiseen liittyvistä kysymyksistä. Ulkoasiainhallintolaissa on säädetty mm. tehtävään määräämismenettelystä, virkapaikan määräämisestä ja siirtymisvelvollisuudesta, joista asioista ei ole säädetty virkamieslaissa. Mikäli oikaisuvaatimuksen osalta ainoastaan viitattaisiin virkamieslakiin, jäisi ministeriön näkemykseen mukaan tulkinnanvaraiseksi ja epäselväksi se miten valitusmenettely etenisi. Siten ministeriön näkemyksen mukaan oikaisuvaatimuksen osalta viittaus virkamieslakiin ei ole riittävä. Ministeriön näkemys on, että oikaisuvaatimusta koskeva säännös tulisi kirjata siten, että siinä huomioitaisiin edellä selostettu ulkoasiainhallintolain sisällöllinen eroavaisuus virkamieslaista.

Hallintojohtaja

Ari Rouhe

Lakimies

Eeva Winter